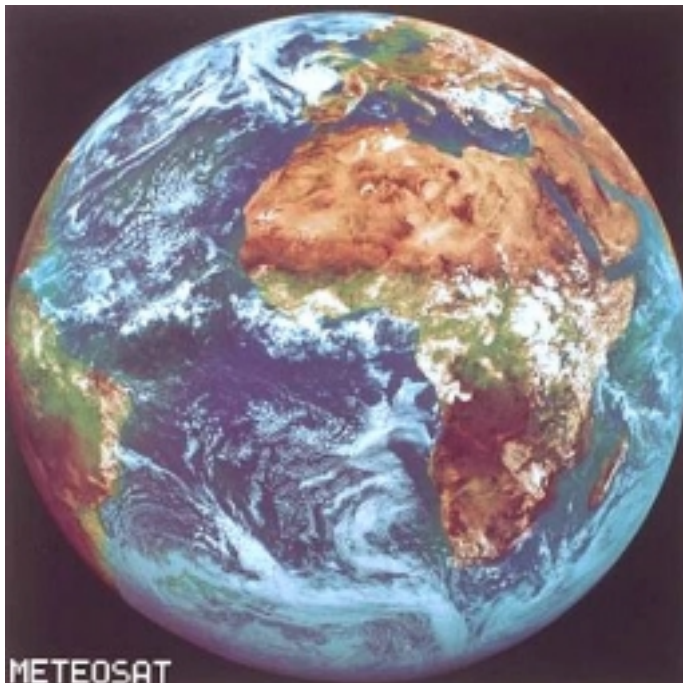


# VÄRLDEN OCH VI

Tidskrift om FN, demokrati och federalism

Ibland kläcks naturligtvis nya idéer om samhället och världen av politiker. Men framförallt är det nog från gräsrotterna – från individer och ideella organisationer – som sådana nya idéer kommer till. Först när dessa idéer gör sig märkbara och hörda (och uppmärksammade av media!) blir det politik av saken.

Det fanns en miljörörelse innan ”de gröna” partierna, här i Sverige (mp), kom till. Det fanns en kvinnosaksrörelse innan (v) blev ett feministiskt parti. Och det har funnits förespråkare för federalism (t.ex. Europafederalisterna och Världsfederalisterna) innan (c) tog upp federalism på sitt partiprogram.



När (mp) kom till dröjde det inte länge innan det ena partiet efter det andra började tala om de egentligen alltid framhållit de ”viktiga miljöfrågorna”.

Och när (v) blev feministiskt blev det ena partiet efter det andra också feministiskt och meddelade att dom självklart arbetade för högttryck med de så ”viktiga kvinnofrågorna”.

Vilket parti kommer närmast med federalism på programmet?

*J.B*

## Innehåll:

Rapport från Kalifornien, mars/april	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 2
ICC-nytt	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 4
Insändare: Irak	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 5
Insändare: Världsfederationsrörelsen	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 7
EU – konstitution, grundlag eller fördrag?	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 8
Burma, Aung San Suu Kyi och ASEAN	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 11
IPS-notiser	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 6 & 10
EMU – för och emot	-	-	-	-	-	-	-	-	sid 12



Nummer 2-3

Årgång 55

2003

ISSN 0346-4881

## Rapport från Kalifornien mars-april 2003

av Jan Bellander

**Just under pågående Irakkrig, mars-april 2003, var författaren i San Francisco, Kalifornien. Det framgick tydligt att det amerikanska folket var splittrat i frågan om detta krig var nödvändigt. Media – både tidningar, radio och TV – visade under en tid stort intresse för världen utanför USA.**



När man kritiserar "USA" för t.ex. dess utrikespolitiska agerande måste man komma ihåg att kritiken egentligen avser "USAs nuvarande regering under Georg W Bush". USA är lika litet som andra länder någon enhetlig monolit, och den lagfästa yttrandefriheten utnyttjas verkligen, inte minst i pressen.

I allmänhet är inte amerikanska media särskilt intresserade av vad som händer utanför USA. Men dessa veckor var det annat. Irak stod förstas på brännpunkten. Ett par TV-kanaler följde till och med kriget 24 timmar om dygnet. Men resten av omvärlden existerade knappast.

Det som kanske mest slog mig när jag följde media-speglingen av Irakkriget var hur stora skillnaderna var i uppfattningen om huruvida detta krig mot Irak var nödvändigt. Utifrån sett talar man ju om vad "USA" tycker och vad "USA" gör. Men man menar då egentligen bara den sittande Bush-administrationen, och uppfattningen i USA om dennas förmåga varierar starkt!

De skäl för kriget mot Irak som framfördes av Washington var många: Irak hade massförstörelsevapen, Saddam Hussein understödde Usama bin-Ladin och Al Quaida, Irak skulle befrias från diktaturen och bli en demokrati. Kanske mer sannolika skäl (som dock inte framfördes officiellt) var att få kontroll över Iraks olja. Eller att sonen George W Bush vill avsluta 2003 vad fadern George Bush påbörjade 1991. Eller att man ville klämma åt Saddam Hussein som kom till makten med hjälp av USA men sedan inte ville vara lojal mot sin arbetsgivare.

Beträffande den dagliga rapporteringen höll sig dom flesta tidningar och dom stora TV-näten till dom 'officiella' nyheterna. Andra tidningar, som Time och Newsweek kunde ibland i översikter ge en mer nyanserad bild av skeendena. Och det samma gällde radio- och TV-nätet PBS (Public Broadcasting System)

### TV:

I det 'gamla' Guldkriget 1991 dominerade ju CNN helt och försåg all världens TV-nät med bildmaterial. I detta krig var det snarare det arabiska nätet Al Jazeera som försåg världen utanför USA med bildinformation. I en artikel i Newsweek påstods t.o.m att det utanför USA praktiskt taget bara var Italien som förlitade sig på de amerikanska TV-teamens material, beroende på att den USA-vänlige statsministern och mediamogulen Berlusconi tyckte så.

Försvarsministern Donald Rumsfeld gjorde sitt bästa att hålla TV-kanalerna rena från annat än dom amerikanska synpunkterna, och det gjorde att man sällan såg material från Al Jazeera (som i princip 'hejade på' Irak) på TV-näten. Däremot kunde man ta emot Al Jazeera-material med satellit-TV, och det sades att på detta sätt familjerna till i varje fall två av krigsfångarna i Irak fått reda på vad som hänt innan USAs myndigheter kommit sig för att meddela dem.

Men visst gjorde TV-kanalerna sitt bästa att informera! Det blev nästan i mesta laget ibland. Under ett par veckor förekom det att till och med underhållningsprogrammen hade en glidande

textremsa i bildens underkant där de senaste nyheterna från Irak gavs i rubrikform.

Många människor tog säkert regeringens uttalanden med en nypa salt. Men det fanns också dom som verkligen trodde på alla varningar om terrorister och biologisk krigföring. Ett par stackars människor i programmet "Dr Phil" (som nu går i svensk TV också) talade om hur dom hade lagt upp matförråd, skaffat gasmasker, och tejpat för alla springor i fönster och väggar. En sa att hon följde TV-rapporteringen från Irak praktiskt taget hela dygnet.

### Press:

När det gällde dagspressen var San Francisco Chronicle "husorganet". Det är en tidning som är Demokratisk (i motsats till Republikansk). Samtidigt är det den enda större tidningen i San Francisco

Speciellt intressant var det att följa insändarsidan, "Letters to the Editor", som kunde ta upp ett tjug insändare per dag. Framförallt handlade det om för eller emot kriget i Irak. Om vilka de egentliga skälen till kriget var. Och om grundläggande demokratiska värderingar. Alla tänkbara synpunkter kom fram, **från** att de som kritiserade regeringen var grovt opatriotiska – "landsförrädare som borde skjutas", **till** att oliktankande är ett uttryck för sann amerikansk patriotism – "patriotism och oliktankande utesluter inte varandra. Om vi inte varit oliktankande hade Amerika fortfarande varit en brittisk koloni"!

Och naturligtvis förekom också debatt om den nya lagen, "Patriot Act", som säges trygga USA mot terror men som faktiskt luckrar upp de grundläggande mänskliga fri- och rättigheter som är en så väsentlig del av livet i USA. En del kolumnister påpekade att om administrationen finner det nödvändigt att eliminera demokratiska fri- och rättigheter i USA – då har terroristerna redan vunnit slaget!

Vill ni se den debatten på nätet så titta t.ex. på American Civil Liberties Union, [www.aclu.org](http://www.aclu.org) "Demokratin måste ständigt återerövrats".

En stor affär gjordes av en attraktiv ung kvinnlig USA-soldat, Jessica Lynch. Hon togs till krigsfånge av irakiska styrkor och "räddades" av en amerikansk insatsstyrka, väl bevakad av amerikanska fotografer. Det var en fantastisk historia som upprepades oupphörligt av medierna under dagar och veckor efter fritagandet. Men det var också en historia som i sina detaljer inte var sann. Det sades t.ex. att irakierna hade skjutit, knivhuggit och torterat henne, allt (som det senare visade sig) ett rent påhitt av den militära underrättelsetjänsten. Historien blev till ett sätt att få den under hela kriget splittrade hemmaopinionen att bli mer positivt inställd till Irak-kriget.

Både före och under den tid som kriget pågick var det folkliga demonstrationer, ofta rätt stora: i San Francisco, i Oaklands hamn (varifrån krigsmateriel skeppades), vid Chevron-Texaco's högkvarter i San Ramon ("inte olja för blod!") o.s.v. Polisen i respektive stad hanterade dessa demonstrationer på ganska olika sätt, rätt smidigt i San Francisco, men med tårgas och gummikulor i Oakland, t.ex.

Trots att meningarna alltså var mycket delade så föreföll trots allt en majoritet vara för kriget, kanske utan entusiasm, men i alla fall. När kriget väl startat och föreföll gå bra för USA så ökade stödet för kriget, som låg på topp ungefär två veckor efter det att kriget startat. En opinionsundersökning då visade att 2/3 av Kaliforniens befolkning var för kriget. Och detta var ändå i Kalifornien, som är en ovanligt liberal delstat – progressiv skulle många säga.

Patriotism kan ta sig många uttryck. Den amerikanska flaggan, utanför huset eller på bilen, eller t.o.m. på rockuppslaget, är en vanlig symbol i USA. Den symbolen syntes överallt hösten 2002, i samband med årsdagen av terrorattacken mot WTC i New York (11 september 2001). Man skulle kanske väntat sig ändå fler flaggor nu när landet befann sig i krig, men så förhöll det sig inte. Visst fanns det flaggor, men inte alls så många som för ett halvår sedan. ■

## ICC - nytt

Källa: [www.iccnw.org](http://www.iccnw.org)

**Åklagaren till den Internationella Brottsmålsdomstolen ICC har nu valts. USA har fått Säkerhetsrådet att i en resolution fastställa att medborgare i USA inte kan ställas inför ICC. Svenska FN-förbundet vill starta ett svenskt nätverk för ICC.**



För drygt ett år sedan, den 1 juli 2002, trädde Romstadgan för den permanenta internationella brottmålsdomstolen ICC i kraft. Idag har 90 stater ratificerat Romstadgan - fler än 145 har skrivit under sin avsikt att anta den. (I Rom 1998 när stadgan hade förhandlats fram röstade 120 stater för, 21 avstod och sju stater – däribland USA, Kina och Israel – röstade emot.)

### Åklagare vald

I mars i år valdes de 18 domarna till ICC. Där- emot dröjde det något innan åklagaren för ICC utsågs. Åklagaren har en betydelsefull roll, och det är ett starkt gemensamt intresse för "ICC-länderna" att man enas, med konsensus, om ett namn istället för att generera en ny valomgång. Och den 21 april 2003 valdes, med konsensus av alla länder som hittills ratificerat Rom-traktaten, **Luis Moreno Ocampo** till åklagare vid ICC. Han svor ämbetseden vid en ceremoni i Haag 16 juni 2003. Befattningen kommer att få stor betydelse för ICCs goda funktion och effektivitet.

Dr. Luis Moreno Ocampo är från Argentina och en framstående advokat. Han har under sin yrkes- verksamhet varit chefsåklagare mot Argentinas militärjunta efter "det smutsiga kriget" under 80- talet. Under hans ledning mottog åklagargruppen tusentals fall av brott mot de mänskliga rättighe- terna: kidnappning, tortyr och försvinnanden.

Ocampo är f.n. gästprofessor vid Harvard Law School och har internationellt arbetat med organi- sationen "*Transparency International*" ([www.transparency.org](http://www.transparency.org)), som arbetar med att klarlägga fall av mutor och korruption.

"USA kan nu inte rimligtvis vara oroad av att ICCs åklagare skulle vara politiskt motiverad. Dr. Ocampo tillför domstolen med ett väl

demonstrerat engagemang för att driva frågor om rättvisa och mänskliga rättigheter utan politiska baktankar" säger Fiona McKay, chef för programmet för internationell rätt vid Lawyers Committee for Human Rights ([www.lchr.org](http://www.lchr.org)).

### USA kräver undantag

Detta förefaller rimligt, men det har inte hindrat USA att hota med att i Säkerhetsrådet inlägga sitt veto mot FN:s fredsbevarande trupper runt om i världen om inte dess medborgare ges immunitet från prövning i ICC. Under dessa påtryckningar antog FN:s säkerhetsråd på nytt resolution 1422, som innebär ett undantag för främst amerikanska medborgare i FN-tjänst från den internationella brottmålsdomstolens, ICC:s, jurisdiktion.

Flera stater och människorötsorganisationer anser att resolutionen i princip är illegal – att Säkerhets- rådet går utöver sina befogenheter – och att den undergräver ICC:s integritet. Men ett hot från USA om att lägga in sitt veto mot FN:s fredsbeva- rande trupper runt om i världen om inte dess medborgare ges immunitet från prövning i dom- stolen, innebar att det var politiskt omöjligt att förhindra att undantaget antogs för att gälla i ett år. Även om EU presenterade en gemensam upp- fattning i den inledande öppna debatten inför säkerhetsrådets beslut var man inte fullständigt enig i röstningen eller i sin inställning till resolu- tionen. Frankrike och Tyskland avstod till exempel från att rösta – medan däremot Storbri- tannien röstade för resolutionen.

USA har också fått till stånd bilaterala avtal med vissa stater om att skydda amerikanska medborgare mot utlämning om de skulle åtalas av ICC. De ca 50 länder som tillmötesgått Bush- administrationen är fattiga och beroende av USA. Bland länder som gått med på USA:s krav märks: Bosnien, Makedonien, Albanien, Rumänien, Pa-

nama, Kongo, Gambia, Senegal, Mauritius och Honduras. För mer detaljer, se [www.iccnnow.org/](http://www.iccnnow.org/)

### Nätverksmöte om ICC

Svenska FN-förbundet (SFN) har sammankallat intresserade frivilligorganisationer för möte 25 augusti, kl 17.00. Man kommer då att diskutera möjligheterna för ett **svenskt** nätverk om ICC. Om ni är intresserade av att komma, sänd ett e-post till [mark.klamberg@sfn.se](mailto:mark.klamberg@sfn.se).

Sex svenska organisationer är medlemmar i CICC (Coalition for ICC), det internationella nätverket för ICC ([www.iccnnow.org/](http://www.iccnnow.org/)), nämligen:

- ◆ Amnesty
- ◆ FN-förbundet
- ◆ Helsingforskommittén
- ◆ Kvinna till Kvinna
- ◆ MR-fonden
- ◆ Världsfederalisterna



---

## Insändare: Irak

*Åke Brandberg, Karl af Geijerstam*

**USA och Storbritannien har utan stöd av Säkerhetsrådet genomfört ett krig i Irak. Världen förefaller vara av med en tyrann, men utan det stöd som den skakiga 'världslagen' ger. Två av våra medlemmar har utväxlat email och ger här ger sina synpunkter**

**Åke Brandberg om IRAKKRISEN** - (VÄRLDEN OCH VI nr 1 2003).

Mandel/Davidsons översatta artikel om 1441 och säkerhetsrådet ger upphov till funderingar och kluvenhet inför frågan. Är verkligen den mycket formella tolkningen den enda riktiga? Och är den ändamålsenlig?

Det torde väl vara ställt utom allt tvivel att "allvarliga konsekvenser" i de föregående diskussionerna kunde precis som 1991 innefatta militärt våld. Och är inte det inträffade exempel på vad som kan ske i värld grundad på en gemensam rättsordning med rättsuppehållande kraft och auktoritet. Låt vara att det i Irakfallet fanns en långt mer framskriden situation än när det gäller att på ett tidigt stadium ingripa mot en uppkommande, rättsvidrig utveckling mot en diktatur. Tyvärr måste vi i dag konstatera att FN fortfarande inte har förmågan att agera rättsbevarare och -uppehållare genom splittringen på ett otal "suveräna" stater med olika snäva egenintressen. Viljan att åstadkomma och upprätthålla en gemensam rättsordning tycks inte finnas. Vi kanske måste se "koalitionens" insats

som exempel på hur det måste gå till för att få en framtida fredligare och demokratisk värld. Motståndet mot ett ingripande tycks också vila på den i mitt tycke naiva föreställningen att det går att förhandla med en diktator om att han skall frivilligt uppge sin makt och försvinna.

Man måste också ställa frågan vad för slags fred ett icke-ingripande mot den tidigare regimen skulle ha inneburit. Fortsatt förtryck och mördande av egna medborgare? Det går inte heller att glömma bort att regimen startat två krig med offer i miljontal och det skulle kunna bli fler. Regimens stöd av terroraktiviteter är väl också oomtvistligt.

Jag vill gärna se Irakkrisen som exempel på nödvändigheten att bygga en federalt organiserad global rättsordning. En möjlighet i stället för ett hot.

Mvh

*Åke Brandberg*

**Hej Åke, och tack för dina synpunkter.**

”Är verkligen den mycket formella tolkningen den enda riktiga? Och är den ändamålsenlig?” Detta är verkligen kärnfrågan. Jag tror att långt ifrån alla världsfederalister är negativa till att Saddam Hussein har störtats med våld.

Däremot, att det inte har skett med uttryckligt stöd från FN och att legaliteten kan ifrågasättas, är beklagligt. Det heter ju "World Peace through World Law". Just nu bygger "world law" på statlig suveränitet och det skyddar ju både demokratier och diktaturer, tyvärr.

Jag är personligen lite kluven här. Kan Iraks folk få demokrati och fred till följd av kriget är detta bara att applådera. Jag läste på någon kultursida någonstans (DN? Exp? AB?) att "det bara är Iraks folk som kan avgöra om det var värt det". Det tycker väl jag är en inställning som jag kan skriva under på. Men det hade känts mycket bättre om USA hade varit välvilligt till att agera "i laga ordning".

Ska vi blicka framåt (vilket jag hellre gör) har FN tycker jag ett bra "track record" i Kambodja och Östtimor. Det vore bättre om FN tog ansvar för lag och ordning och demokratisering av Irak. FN har nog betydligt mer trovärdighet som demokratibyggare.

En reflektion på det personliga planet: det är inte oväntat att engagerade folkrättsjurister ser chansen att vända på varenda juridisk sten för att få till stånd ett uppseendeväckande åtal eller juridisk process på något sätt. Syftet är nog mer att uppmärksamma allmänheten på den intressanta utvecklingen som folkrätten har, än en realistisk förhoppning att de kommer att sätta Kanadas premiärminister bakom lås och bom ...

Mvh

*Karl af Geijerstam* ■

---

**IPS-notiser**

Källa: IPS – ([www.ips.org](http://www.ips.org))

**IPS, International Press Service, är en pressbyrå som framförallt ägnar sig åt händelser som andra pressbyråer visar mindre intresse för. Här ett axplock från de senaste månaderna.**

9 april

**Hunger: ”det verkliga hotet mot mänskligheten”**

New York (IPS): FN-medarbetare vill peka på det ironiska i att de krigsdrabbade irakiska familjerna har tillgång till en månads mat medan krigs- och svältdrabbade afrikanska familjer tvingas klara sig på ingenting.

20 maj

**Världssamfundet glömmer situationen i Västafrika**

New York (IPS) - Det internationella samfundet fokuserar för mycket på Irak och för lite på den växande krisen i Västafrika. Det menar högt uppsatta FN-tjänstemän.

10 juni

**Serber och kroater ett steg närmre varandra**

Belgrad (IPS) - Tolv år efter det att det blodiga krig som splittrade Jugoslavien började i Kroatien, kan serber nu resa dit utan visum.

*(forts. sid 10)*

## Insändare: Världsfederationsrörelsen

Rune Edberg, Jan Bellander

Tar världsfederationsrörelsen ställning till dagsaktuella politiska frågor? Frågan ställdes till oss per email, och ett försök att besvara den följer.

Datum: Mon, 9 Jun 2003 19:33:36 +0200  
Till: [svf@passagen.se](mailto:svf@passagen.se)  
Från: Rune Edberg <[rune.edberg@telia.com](mailto:rune.edberg@telia.com)>  
Ämne: konkret

Hej, jag har försökt bilda mig en snabb uppfattning om er rörelse men det var inte så lätt att hitta konkreta ställningstaganden eller något kontroversiellt överhuvudtaget.

Tar ni ställning till aktuella politiska frågor, t ex

anfallet på Irak med den nu påbörjade ockupationen?

Tog er rörelse t ex ställning under Vietnamkriget? Till Sovjets ockupation av diverse länder? I fråga om avkoloniseringen? Eller avstår ni från sådana ämnen?

Tacksam för svar gärna med litteraturtips

Mvh RE

---

### Rune, tack för din mycket väsentliga fråga!

När det gäller den svenska rörelsen SVF så har språkröret under åren varit vår medlemstidskrift, "Världen och Vi, tidskrift om FN, demokrati och federalism" (under tiden 1947..1952 kallad "Världsfederationsnytt"). Där har förekommit uttalanden om aktuella politiska ärenden, t.ex. om Vietnam och om Irak-kriget. I en del fall har under årens lopp framställningar till regeringen gjorts, senast inför Sveriges ratificering av Romfördraget (ICC). Slutmålet är ju en federation av alla världens stater, en världsfederation, men vägen dit består av många små steg. Därför kommenterar vi i VoV även dagens världshändelser i den mån de innebär framsteg eller motgångar för slutmålet. Exempel på sådana 'kommentarer' under senare år är om Färöarna och Kosovo; om federalismen i Belgien; om konflikterna mellan Eritrea och Etiopien, och mellan Indien och Pakistan; om den svenska Demokratiutredningen, om NATO. Naturligtvis har vi tonvikten på sådana händelser som har direkt bäring på vårt slutmål – t.ex. i fråga om mänskliga rättigheter eller internationell lag – exempel är konflikten mellan Irak och USA; den internationella brottsmålsdomstolen ICC. Sedan är det en annan sak att våra

synpunkter ofta förklingar ohörda, i Sverige är vår stämna svag.

Vår paraplyorganisation WFM (World Federalist Movement) har sällan uttalat sig om aktuella världspolitiska händelser utan koncentrerat sig mer på FN-reform, internationella problemområden osv. Framställningar till regeringar och FN har dock gjorts rörande Vietnam och Tibet, kanske också andra fall som jag inte känner till.

WFMs kongresser (med 2-4 års mellanrum) kommer i allmänhet för glest för att kunna kommentera aktuella händelser. Däremot antas vid kongresserna resolutioner, som ofta avser dagsaktuella händelser (senast, 2002, t.ex. Israel-Palestina-konflikten, ICC, EU). Resolutionernas innehåll vidarebefordras till relevanta regeringar och/eller FN. Ett exempel har du på [www.worldfederalist.org/congress/policy.html](http://www.worldfederalist.org/congress/policy.html), som innehåller resolutionerna tagna vid kongressen 2002. När det gäller litteratur finns det en hysad förteckning på

[www.fn-kampanj.org/svf/text/boktips.htm](http://www.fn-kampanj.org/svf/text/boktips.htm)

Mvh

Jan Bellander ■

## "Nytt EU": konstitution, grundlag eller fördrag?

av Jan Bellander

**EUs Framtidskonvent har nu avslutat sitt arbete. I viss mån har den lyckats uppfylla sina huvuddirektiv. I höst börjar den regeringskonferens som skall ta ställning till förslaget.**

EUs Framtidskonvent, som nu avslutat sitt arbete, bestod av 105 personer som representerade dels EUs nuvarande femton medlemsländer, dels de tretton kandidatländerna. Konventet fick sitt uppdrag vid Leaken-konferensen 2001 och framlade sitt slutdokument den 20 juni 2003.

Förändringar i konventets text skedde in i det sista. En liten jämförelse följer nedan: två textutkast till inledningen av "*Fördraget om Upprättande av en Konstitution För Europa*"

nämligen Artikel I-1 och I-2, om "Upprättandet av Unionen" och "Unionens värden". Det första utkastet är från den 6 februari, då alltså arbetet fortfarande pågick, det andra, från den 20 juni, är den slutliga versionen. Den senare ligger till grund för den regeringskonferens som kommer att äga rum hösten 2003 – våren 2004, och där de slutliga besluten kommer att tas. – Vissa delar av texterna har här markerats med understrykning eller fetstil.

AVDELNING I: Definition av unionen och dess mål

### **Artikel I-1: Upprättande av unionen (6 februari 2003)**

1. Genom detta fördrag, som har sitt ursprung i en önskan hos Europas folk och stater att bygga sin gemensamma framtid, upprättas en union [benämnd ...], inom vilken medlemsstaternas politik skall samordnas och vilken på federalt sätt skall förvalta vissa gemensamma befogenheter.
2. Unionen skall respektera den nationella identiteten hos sina medlemsstater.
3. Unionen skall vara öppen för alla europeiska stater vars folk delar samma värderingar, respekterar dessa och förbinder sig att gemensamt främja dem.

AVDELNING I: Definition av unionen och dess mål

### **Artikel I-1: Upprättande av unionen (20 juni 2003)**

1. Genom denna konstitution, som har sitt ursprung i en önskan hos Europas medborgare och stater att bygga sin gemensamma framtid, upprättas Europeiska unionen, som av medlemsstaterna tilldelas befogenheter för att deras gemensamma mål skall uppnås. Unionen skall samordna medlemsstaternas politik i syfte att uppnå dessa mål och skall på gemenskapsgrund utöva de befogenheter som medlemsstaterna överför till unionen.
2. Unionen skall vara öppen för alla europeiska stater som respekterar dess värderingar och förbinder sig att gemensamt främja dem.

I februariversionen av dokumentet har man uteslutit själva ordet *federalt* (ett fult ord i framförallt England och Sverige, där det i den offentliga debatten ofta likställs med "överstat" eller "superstat"), men det ersätts i slutdokumentet av en beskrivning av vad "federalt" innebär, nämligen:

- ◆ att EU *tilldelas* sina befogenheter av medlemsstaterna
- ◆ att medlemsstaterna *överför* befogenheter till EU.

EU har alltså inga andra befogenheter än de som medlemsstaterna tilldelat det, och i alla andra avseenden är medlemsstaterna är suveräna.

Framtidskonventet har alltså här, utan att nämna det "fula" ordet, beskrivit en federal konstitution för Europa.

### **Artikel I-2: Unionens värden (6 februari 2003)**

Unionen bygger på värden som respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter, vilka alla är värden som är gemensamma för medlemsstaterna. Den skall sträva efter att vara ett fredligt samhälle där tolerans, rättvisa och solidaritet råder.

### **Artikel I-2: Unionens värden (20 juni 2003)**

Unionen bygger på värden som respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämställdhet, rättsstatsprincipen samt mänskliga rättigheter. Dessa värden är gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle där mångfald, tolerans, rättvisa, solidaritet och icke-diskriminering råder.

Här har man i den slutliga versionen lagt till jämställdhet, mångfald och icke-diskriminering. Det är utmärkt! Man har också tagit bort det icke-förpliktande uttrycket "sträva efter".

När det gäller artikeln om "Unionens värden" så förhåller sig så att EU har en egen uppsättning av

Mänskliga Rättigheter. Den bygger på FN:s motsvarande deklaration och konventioner, men skiljer sig alltså i fråga om vissa detaljer.

Nedan, i slutet av artikeln, finns nätadressen till den kompletta texten (på engelska) till EUs deklaration om Mänskliga Rättigheter.

### **Slutsatser**

EUs framtidskonvent hade två huvuddirektiv: att förenkla EUs fördragsflora, och att göra EU mer folkligt förankrat.

Förenkling har man lyckats med – hela texten är på endast ca 70 A4-sidor, medan de dryga dussin fördrag som denna text ersätter omfattar åtskilliga hyllmeter med pärmar, åtkomliga endast för experterna. (Det kan ju i och för sig sägas vara ett litet steg mot större folklig förankring!)

Men något väsentligt ökat folkligt inflytande finner man knappast. Europaparlamentet (den enda direkt folkvalda församlingen i EU) får visserligen nu ett något större påverkan på EU-lagstiftningen, men liksom förr har Ministerrådet sista ordet. De nationella parlamenten har dock fått en ny roll: lagförslag från Europakommissionen går på remiss till respektive lands lagstiftande församling, som har att kontrollera att inte närhetsprincipen trampas på tårna. Med andra ord: är det en fråga som gör det nödvändigt med en övergripande EU-lag, eller gäller det en fråga som bättre hanteras av medlemsstaterna var för

sig? Ännu en federalistisk grundprincip har i all stillhet införts i EUs konstitution!

En fråga som intresserat många är förändringarna vad det gäller ordförandeskapet i Ministerrådet. Dels kommer, enligt förslaget, befattningen att innehas under 2,5 år istället för som nu under sex månader. Dels kommer (eventuellt) titeln för befattningen att bli *president* i st.f. *ordförande*. Det låter ju finare, men beror kanske bara på att 'ordförande' på franska heter 'president'. I vilket fall som helst kommer innehavaren av denna befattning att, med vissa begränsningar vad det gäller utrikespolitiken, representera EU utåt. – Man kommer att tänka på den gamla skämtteckningen från 50-talet där Charles de Gaulle, då Frankrikes statsöverhuvud, lyfter på telefonluren: "Europa? Ja, det är jag!"

Det tar lång tid att förbättra ett så tunggrott maskineri som EUs. Och det finns åtskilligt som konventet inte hade mandat att föreslå ändringar på. Exempelvis det pinsamma jordbruksstödet, som står för ungefär hälften av EUs årsbudget på

runt 800 miljarder SEK, är i princip oförändrat (trots vissa kosmetiska förändringar på senare tid). Likaså handelspolitiken, inklusive tullarna gentemot 'tredje världen', som grovt missgynnas av EU. Likaså reglerna för invandring till EU.

Överhuvudtaget får man väl säga att EU av idag, som är summan av många delvis starkt åtskiljda viljor i de olika medlemsstaterna, är en

kompromiss. Och när regeringskonferensen tagit ställning det nya dokumentet – antingen man kommer att kalla det konstitution, grundlag eller fördrag – så kommer också det att vara en ny kompromiss. Men EU *kan* förbättras och *bör* förbättras – det får aldrig betraktas som ett sluttillstånd. ”Demokratin är inget tillstånd utan en process, och demokratin måste ständigt återerövas”.

Den kompletta svenska texten till framtidskonventets slutdokument:

<http://register.consilium.eu.int/pdf/su/03/cv00/cv00820sv03.pdf>

Den kompletta engelska texten till EUs deklARATION om Mänskliga Rättigheter

[http://europa.eu.int/comm/external\\_relations/human\\_rights/doc/charter\\_364\\_01en.pdf](http://europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/doc/charter_364_01en.pdf) ■

---

### **IPS-nyheter (forts. från sid 7)**

12 juni

#### **Färdplan för fred - kommer Bush att sätta press på Sharon?**

Washington (IPS) - Menar George W. Bush verkligen allvar med färdplanen för fred i Mellanöstern? Menar han tillräckligt mycket allvar för att sätta press på Israels premiärminister Ariel Sharon? Om inte det är de flesta bedömare överens om - är det senaste initiativet dömt att misslyckas.

13 juni

#### **Arabiska medier anklagas för att ha vilselett folket under Irakkriget**

Dubai (IPS) - Två månader efter att Saddam Hussein störtades från makten har anklagelser börjat riktas mot arabiska medier för att ha de vilseledd folket att tro att Irak skulle göra hårt motstånd eller till och med vinna kriget mot de USA-ledda styrkorna.

13 juni

#### **Indonesien : Inbäddade reportrar bevakar offensiven i Aceh**

Jakarta (IPS) - Indonesiens regering använder sig av nationalistisk propaganda och påtryckningar mot medierna för att vinna över allmänheten för den militära offensiven i provinsen Aceh. Man har även tagit intryck den amerikanska militärens taktik i samband med kriget i Irak att använda sig av så kallade inbäddade reportrar.

16 juni

#### **Enskilda organisationers roll diskuteras**

New York (IPS) – Icke-statliga organisationer, NGO:s, har under de senaste åren allt mer blivit en etablerad kraft i det globala samhället. Men samtidigt ställer allt fler frågor om vilka de egentligen representerar.

18 juni

#### **Burma : Tvångsarbetare tystas av regimen**

Bangkok (IPS) - En cynisk kurragömmalek pågår runt byarna i östra Burma. Människor som tvingas arbeta utan betalning åt landets militärregim beordras plötsligt avbryta arbetet och gömma sig. Detta för att hindra internationella kontrollanter från att avslöja att de utnyttjas av regimen. ■

## Burma, Aung San Suu Kyi och ASEAN

av Jan Bellander

**En av världens allt för många diktaturer är Burma (Myanmar som det kallas på landets språk). När regimen slagit till mot landets demokratiska rörelse har kritik kommit från delvis oväntade håll.**



Burma (Myanmar) var en brittisk koloni från 1886 till 1948. Efter en kort tid av parlamentarisk demokrati tog 1962 en militärjunta över makten. Sedan dess har landet varit en diktatur och i stor utsträckning avskuret från omvärlden.

*Aung San Suu Kyi* är en modig kvinna som står upp för demokrati i detta land. Hon skapade ett politiskt parti, National League for Democracy (NLD), som med stor majoritet vann de öppna valen 1990. Själv hade hon då placerats i husarrest av juntan, som inte ”godkände” valresultatet utan fortsatte sitta vid makten. 1991 fick Aung San Suu Kyi Nobels fredspris, men fick inte komma och hämta det. 1995 släpptes hon från husarresten men hade fortfarande begränsad rörelsefrihet. 2000-2002 var hon på nytt i husarrest. Sedan 30 maj 2003 sitter hon i fängelse, ”för att skydda henne från lönnmördare” som juntan säger. Samtidigt har andra ledare för NLD satts i husarrest, de flesta av NLDs kontor stängts och hundratals demokratiaktivister häktats.

Skarp kritik har från många håll världen över riktats mot det sätt som Burma behandlar Aung San Suu Kyi och NLD. Både USA och Europa skärper existerande ekonomiska sanktioner mot landet.

Märkligt nog har kritik mot Burma också kommit från ASEAN. ASEAN, ”*Association of Southeast Asian Nations*” ([www.asean.or.id](http://www.asean.or.id)), är en samarbetsorganisation av f.n. tio sydostasiatiska länder. Den kom till redan 1967, och de ursprungliga medlemsstaterna var Indonesien, Malaysia, Filippinerna, Singapore, och Thailand. Sedan dess har tillkommit Brunei Darussalam (1984), Vietnam (1995), Laos och Burma (1997)

och Kambodja (1999). ASEAN förväntar sig förvisso inte att medlemmarna skall vara demokratiska stater, men till och med i detta sällskap är Burma alltför repressivt mot den egna befolkningen, (vilket f.ö. är en anledning till att landet så pass sent blev medlem av ASEAN).

ASEAN har som en av sina grundregler att inte lägga sig i medlemmarnas ”interna angelägenheter”, men vid ASEANs möte i Phnom Penh i juni 2003 uttalade sig de tio utrikesministrarna att ”dom såg fram mot ett snart lyftande av de restriktioner som lagts på Aung San Suu Kyi”. Det kan tyckas vara en mycket mild formulering, men det har ändå betecknats som ett historiskt uttalande eftersom ASEAN aldrig hittills riktat offentlig kritik mot ett av de egna medlemsländerna.

Man kan hoppas att Burmas militärjunta nu börjar inse vad 21 århundradet kräver av dem.

Vill man vara optimistisk kan man se detta som ett litet steg i en glädjande utveckling som skett under de sista femtio åren.

Till att börja med har demokratin som styrelseform slagit igenom så till den grad att även enpartistater i Östeuropa, Asien och Afrika betecknade sig själva som ”demokratiska republiker” eller t.o.m. ”folkdemokratier”. Och, ändå viktigare: i många länder har det skett en reell utveckling mot demokrati.

Och FNs deklaration om de Mänskliga Rättigheterna har kommit att alltmer ta över FNs deklaration om ’rätten för medlemsstaterna att sköta sina interna angelägenheter’. ■

Avs:  
Sveriges Världsfederalister  
c/o Bellander, Kärrgränd 36  
162 46 VÄLLINGBY

FÖRENINGSBREV

VÄRLDEN OCH VI nr 2-3 2003

## EMU – för och emot

av Jan Bellander

Den som i likhet med mig abonnerat på information per email från organisationer som är för respektive emot EMU har kanske fått mer än man kunnat smälta. Dispyten har verkligen börjat hetta till nu, knappt två månader innan folkomröstningen.

Detta har visat sig vara en ytterst polariserad fråga där skiljelinjerna går tvärsigenom de politiska partierna och arbetsmarknadens organisationer. Mycket förvirrande om man hoppats att auktoriteterna skall komma fram till en slutsats – här blir man tvungen att tänka själv!

Argumentationen i den offentliga debatten är väl inte av allra högsta klass – gissningar och uttalanden av kändisar får ersätta fakta. Två huvudlinjer kan man kanske urskilja: den kortsiktiga som fokuserar sig på omedelbara fördelar och nackdelar (typ påverkan på dagligvarors priser och arbetsmarknaden) och den långsiktiga som ser riskerna och möjligheterna med att kunna påverka Europas framtid respektive att bli utsatt för påverkan från en organisation som ännu saknar en folklig förankring.

Vad jag kommer att rösta? Jo, det vet jag, men det talar jag inte om! ■

**Världen och Vi (VoV)** är en kulturtidskrift som vill diskutera

- ◆ förutsättningarna för en global demokratisk rättsordning
- ◆ reformering och stärkande av Förenta Nationerna
- ◆ federalism på lokal, regional och global nivå

Världen och Vi utkommer med fyra nummer per år.  
Web-adress: [www.fn-kampanj.org/svf/vov.htm](http://www.fn-kampanj.org/svf/vov.htm)

*Ansvarig utgivare:*  
Bengt Lindqvist

*Redaktionskommitté:*  
= Jan Bellander -- tel / fax (08) 795-6004,  
Kärrgränd 36, 162 46 Vällingby  
e-post: [jan.bellander@telia.com](mailto:jan.bellander@telia.com)  
= Karl af Geijerstam  
e-post: [karlafg@yahoo.com](mailto:karlafg@yahoo.com)

VoV skickas till alla medlemmar i Sveriges Världsfederalister (SVF), se rutan till höger. Man kan också prenumerera: helår 100:- kr, (lösnummer 25:- kr)

Utgiven av Sveriges Världsfederalister (SVF)  
c/o Karl af Geijerstam, Trädgårdsvägen 18  
468 32 VARGÖN

postgiro 5 55 50-8

**Föreningen Sveriges Världsfederalister (SVF)** är den svenska organisationen i World Federalist Movement (WFM).

WFM är en internationell rörelse som sedan 1947 har verkat för reformering och demokratisering av Förenta Nationerna, och för en starkare global rättsordning. WFM, som har konsultativ status i ECOSOC (FN:s ekonomiska och sociala råd), verkar inom olika globala samhällsfrågor, såsom folkrätt, nedrustning, miljö, mänskliga rättigheter och utveckling.

SVF vill också väcka diskussion om federalism och om dess betydelse för fred och utveckling – lokalt, regionalt, och på lång sikt i en federation av alla världens stater, en **demokratisk världsfederation**.

SVF är medlem i Svenska FN-förbundet.

SVF söker med olika projekt bidra till debatten om lösningar på världsomspännande problem samt FN:s reformering. Vi vänder oss till alla er som har intresse för globala frågor.

Web-adress: <http://www.fn-kampanj.org/svf>

**Medlemsavgift/ år:**  
helbetalande : 200:- kr  
nya medlemmar (första året), samt medlemmar under 26 år : 100:- kr

postgiro 5 55 50-8